EL RENAIXEMENT DEL CENTRE DE LECTURA

ELS MUSEUS

LO QUE SERAN

EL lector, que, segurament, tindrà una idea prou exacta de l'esforç que suposa tenir un Museu, s'estranyarà, sens dubte, de què el CENTRE DE LECTURA, entitat cultural d'una ciutat de 30.000 habitants, tingui la pretensió de tenir *Museus*. En qualsevol manifestació de l'activitat humana és tant lo que s'ha fet, és tant lo que es pot recollir i col·leccionar, que són suficients els fruits abundosos d'una sola d'aquestes branques per a satisfer els anhels de l'home més voluntariós, de l'entitat més poderosa, i per a que puguin esmerçar-hi, en sa recol·lecció, cabals a desdir i energies que semblin inagotables.

El CENTRE no pot tenir un Museu de Pintura, ni un Museu d'Escultura, ni, en una paraula, cap Museu que tingui caràcter universal. En qualsevol d'aquests aspectes fracassaria, puix la seva pobresa no li permetria més que recollir les engrunes, els desperdicis, dels grans Museus del món. Un Museu d'aquesta naturalesa fóra una obra dolenta i incompleta i sense cap valor cultural.

Però el CENTRE ha de tenir Museus, i els tindrà. En el magnífic estotx que un patrici, tot bondat, ha regalat a la Ciutat no pot faltar-hi l'ornament; mes aquestes joies podran ésser modestes, però no poden ésser falses. En els pobles i en el Camp hem d'anar a cercar-les, que prou n'hi ha de fines i de vàlua i, en últim terme, dignes d'estima, si no per altra cosa, perquè són nostres. El CENTRE acollirà en son cor aquestes relíquies, que a tota hora ens parlaran de la grandesa de la Natura i de l'excelsitud del treball de l'home.

El CENTRE limitarà l'extensió, per a poguer augmentar la intensitat, dels seus Museus i fer una obra lo més completa possible. Demés, per a donar una major homogeneïtat a les col·leccions i, a l'ensems, facilitar son estudi, s'organitzaran els Museus següents: Art Antic, Ciències Naturals i Productes Agrícols i Industrials.

El Museu d'Art Antic està destinat a fer-se càrrec dels diferents objectes que, un pacient treball de molts anys, ha anat acumulant en el CENTRE. Ceràmica, ferro, pedra, etc., tot més o menys curosament treballat, de més o menys valor artístic, però en què tot ens parla de les generacions que foren, que ens varen transmetre per herència el culte a la bellesa, a la vegada que ens llegaren llurs obres, i avui, en nosaltres, l'esperit i l'obra tornen a compenetrar-se. Aquest Museu tindrà, com a fi, col·leccionar tots els objectes d'art de nostra extensa comarca, i, com a cosa secundària, recollirà, també, tots aquells de valor artístic positiu, vinguin d'on vinguin.

El Museu de Ciències Naturals serà comarcal. Les roques, minerals, vegetals, aus, insectes, etc., hi figuraran degudament classificats. Res d'exòtic. Aquest Museu, així organitzat, serà d'una gran valor per als especialistes, puix amb constància podrà ésser complet. Tindrà també un gran interès cultural, si es té cura, en fer la classificació, l'indicar els beneficis o perjudicis que es poden esperar de cadascú d'aquests sers. Els destructors i els auxiliars seran posats a la vista del públic per a desfer molts errors.

Poc hi ha, avui, al CENTRE que sigui utilitzable per aquest Museu. Sense pla a seguir, s'han anat guardant, durant alguns anys, sers naturals, que l'entusiasme i l'estimació dels socis per al CENTRE hi han aportat; mes avui, en sistematitzar la col·lecció, molts d'ells no tenen utilitat. A mida que aquesta col·lecció vagi nodrint-se, tots els que no pertenyeixen al Camp podrien ésser eliminats.

Com en realitat, doncs, el Museu de Ciències Naturals està per a crear, serà necessari l'esforç de tots per a formar-lo. Els homes de bona voluntat, que mai han mancat, que s'interessen per a la poixança del CENTRE i per al bé de l'altri, deuran, seguint les ins-

truccions que es donaran oportunament, proporcionar al CENTRE tots els sers naturals que tinguin a llur abast i que, devent-hi figurar, no hi figurin, encara, en la col·lecció. Jo no tinc el més petit dubte de què, dins pocs anys, posseïrem el Museu de Ciències Naturals del Camp, si no complet, cosa impossible, al menys nodridíssim.

El Museu de Productes Agrícols i Industrials té per finalitat fer conéixer lo que val i lo que representa la producció de la Ciutat i la del Camp. Si tenim interès en saber quines roques, minerals, plantes, etc., la Naturalesa ha posat en nostre Camp, no és lògic que sentim els mateixos afanys per a saber lo que produeix la terra i lo que s'elabora en el treball quotidià de tants fills de nostra ciutat? Es que nosaltres no mostrarem amb satisfacció als nostres visitants, que seran molts i de totes les encontrades del món, les saboroses fruites, els delicats vins, els finíssims olis i tants i tants productes del nostre camp fertilíssim, admirable exemple de multicultiu, lliçó profitosa per a moltes regions de Catalunya i de fora de Catalunya? Es que no podem ensenyar, també, amb orgull els nostres teixits, mosaics, sabons i tants altres productes, que fins nosaltres mateixos no coneixem prou bé?

Per a crear aquest Museu el CENTRE compta amb el generós auxili d'importants Gremis. Així, doncs, és de suposar que prompte serà un fet. I quan un ocell de pas faci estada a Reus, en tornar a son niu dirà als seus: «He visitat el CENTRE DE LECTURA, on he vist agermanats la Ciutat i el Camp.» Llavors, explicarà...

Heu's-aquí lo que seran els *Museus* del CENTRE. Aquestes notes les hem escrit pensant en els impacients, en els que es daleixen, critiquen i murmuren, sense aportar, sovint, el més petit esforç al treball comú. Potser un altre dia, no molt llunyà, n'escrivim unes altres, parlant del *que són els Museus* del CENTRE. En fer-les les dedicarem a aquest estol d'homes que senten una estimació filial per al CENTRE i que, modestament, calladament, posen llur gra de sorra per a bastir un temple a la cultura. Són aquests que per llur continuïtat i perseverància, per integració de llurs petits i persistents esforços, han fet immortal al CENTRE DE LECTURA. Són aquests com els minúsculs pòlips dels grans oceans, que, amb son treball insignificant, però continuat, durant segles i segles, han arribat a formar les illes madrepòriques contra quines costes s'esberlen les ones imponents i en quins esculls naufraguen els navilis guiats per la ignorància o per la negligència.

I fins, potser, algún altre dia, dediquem algunes ratlles a exposar *el que podrien ésser els Museus* del CENTRE, en apel·lació als que vivint meravellosament isolats en llur torre de marfil, absents a tot lo que passa a son entorn, sense preocupar-se del pròxim ni en bé ni en mal, deixen d'esmerçar precioses energies, tant necessàries, per a donar al CENTRE la grandesa que li pertoca per sa obra, plena de desinterès, en profit de la cultura del poble.

AL SI DE LA DONA

(SONET)

Dedicat al benvolgut amic, Dr. Alexandre Frias, Director del "Institut de Puericultura" de Reus.

¡Salve! mammeyla pura i immaculada,
Font de vida, miracle de l'amor,
Ens dónen la dolçura a l'abraçada
Ta divinal beylesa i ta finor.
Tu recordes els jorns d'edat daurada
En que l'hom és tant sòls capoyl de flor
I demunt teu, la Mare idolatrada,
Manyagosa li apreta sos rulls d'or.
Ets com blanca coloma dins d'un niu
D'amor i de tendresa grat caliu.
Tens l'expressió del llir i de la rosa.
Ets de la dòna el més preuat thresor,
Forma gentil, i gala splendorosa
Que li posà Natura sobre el cor.

MICHEL VENTURA BALAÑÁ.

AMOROSA

Vols que et canti, oh ma estimada,
vols que et canti una cançó?
Vina, apropa 't riallera;
vina, vina ben aprop!
La cançó que tu em demanis
serà palpitant d'amor;
quan ja l'hagis escoltada,
guarda-la sempre en el fons
del teu cor d'enamorada
com un perfum deliciós...
Vina, tonta! Que ets poruga!
Encara et vull més aprop!
Si el meu cant sentia l'aire,
fins n'estaria gelós,
puix tot quant el meu cor senti
sols pot saber-ho ton cor!

RICARD BALLESTER.